

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจชนิดสหสัมพันธ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ใน บทนี้จะกล่าวถึง ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนซึ่งปฏิบัติงานในสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2545 ซึ่งผ่านการประเมินคุณภาพภายใน เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2544 ทั้ง 3 ด้าน ตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ (1) มาตรฐานคุณภาพนักเรียน (2) มาตรฐานการเรียนการสอน (3) มาตรฐานการบริหารโรงเรียน จำนวน 26 โรงเรียน ครูผู้สอนจำนวน 387 คน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ประสบการณ์ทำงานร่วมกับผู้บริหารคนปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำที่ใช้ในบริหารงานวิชาการ ใช้แบบสอบถาม LBDQ (leader behavior description questionnaire) ของเฮมฟีลและคูนส์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาจาก ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต ของเสริมศักดิ์ ดิษฐปาน เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมผู้นำของศึกษานิเทศก์ ตามความต้องการของผู้ได้บังคับบัญชาในภาคใต้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวนแบบสอบถามมีทั้งหมด 30 ข้อ โดยแบ่งออกเป็นแบบสอบถามสำหรับประเมินพฤติกรรมผู้นำมีมติมุ่งงานของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 2 5 7 8 11 13 15 16 18 20 22 24 27 28 และ 30 และแบบสอบถามประเมินพฤติกรรมผู้นำมีมติมุ่งสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1 3 4 6 9 10 12 14 17 19 21 23 25 26 และ 29 แบบสอบถามทั้ง 30 ข้อนี้ มีจำนวนหกข้อที่มีลักษณะเป็นข้อความนิเสธ คือ ข้อที่ 7 9 12 14 15 และ 17 ซึ่งหมายถึงข้อความแสดงถึงลักษณะพฤติกรรมผู้นำที่ผู้บริหารสถานศึกษาที่ตรงกันข้ามกับพฤติกรรมผู้นำที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกในแต่ละมิติ ส่วนที่เหลือเป็นข้อความบอกเล่า ซึ่งหมายถึง ข้อความที่แสดงถึงลักษณะพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกในแต่ละมิติ

เกณฑ์การให้คะแนน โดยกำหนดระดับคะแนนไว้ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงลักษณะผู้นำในลักษณะดังกล่าว
ในระดับมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงลักษณะผู้นำในลักษณะดังกล่าว
ในระดับมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงลักษณะผู้นำในลักษณะดังกล่าว
ในระดับปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงลักษณะผู้นำในลักษณะดังกล่าว
ในระดับน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงลักษณะผู้นำในลักษณะดังกล่าว
ในระดับน้อยที่สุด

ยกเว้นข้อที่ 7 9 12 14 15 และ 17 ให้ระดับคะแนนกลับกัน คือ ถ้าทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “มากที่สุด” ให้ 1 คะแนน ในช่อง “มาก” ให้ 2 คะแนน ในช่อง “ปานกลาง” ให้ 3 คะแนน ในช่อง “น้อย” ให้ 4 คะแนน และในช่อง “น้อยที่สุด” ให้ 5 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ เป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวนแบบสอบถามมีทั้งหมด 60 ข้อ โดยแบ่งออกเป็นแบบสอบถามสำหรับประเมินความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี จำนวน 26 ข้อ ได้แก่ข้อ 1- 26 ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนเก่ง 16 ข้อ ได้แก่ ข้อ 27 - 42 และความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนมีความสุข จำนวน 18 ข้อ ได้แก่ ข้อ 43 - 60

เกณฑ์การให้คะแนน โดยกำหนดระดับคะแนนไว้ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง มีประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการในระดับมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง มีประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการในระดับมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง มีประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง มีประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการในระดับน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง มีประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการในระดับน้อยที่สุด

2. วิธีสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ในการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมตอนที่ 3 ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยดัดแปลงมาจากแบบสอบ เรื่อง รูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข ระดับประถมศึกษาของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยผู้วิจัยนำมาปรับปรุงรูปแบบ จำนวนการใช้ภาษาให้เหมาะสมในเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาความถูกต้องของภาษา และความชัดเจนในข้อความเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) และสิ่งที่ควรปรับปรุงแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยผู้เชี่ยวชาญจะมีคุณลักษณะพื้นฐานต่าง ๆ ดังนี้ (1) เป็นผู้ที่มีความรู้ และประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการ (2) เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัย หรือวิทยานิพนธ์มาแล้ว

2.4 นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ไปทำการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม การบริหารงานวิชาการ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2538 : 117)

2.5 นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทำการทดลอง (try out) กับครูผู้สอนในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งสง จำนวน 50 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้คะแนนและดำเนินการหาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2538 : 125) ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ แบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำที่ใช้ในการบริหารงานวิชาการ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 และแบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98

2.6 เมื่อได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพ แล้วจึงนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับประชากรที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เป็นกลุ่มประชากร
2. จัดส่งแบบสอบถามไปให้ครูผู้สอนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรผ่านทางสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่สังกัด
3. ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบแล้วส่งกลับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่สังกัดภายในเวลา 15 วัน โดยผู้วิจัยจะไปรับคืนจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแต่ละอำเภอ ถ้าไม่ได้รับแบบสอบถามคืน ก็จะขออนุญาตส่งแบบสอบถามถึงครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนอีกครั้งหนึ่ง และจะไปรับแบบสอบถามชุดนั้นต่อไปอีก 15 วัน
4. รวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ได้รับคืนมาทั้งหมดตรวจสอบความสมบูรณ์และประมวลผลหาค่าสถิติด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่ตามลักษณะของผู้ตอบ หาค่าความถี่ ร้อยละและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์หาระดับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช โดยแบ่งออกเป็น

2.1 แบบวัดพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมิน ความคิดเห็น (opinionnaire) ของ ประคอง กรรณสูตร (2538 : 77) ; ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานวิชาการมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานวิชาการมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานวิชาการปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานวิชาการน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด

2.2 แบบวัดประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมิน ความคิดเห็น (opinionnaire) ของ ประคอง กรรณสูตร (2538 : 77) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีระดับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีระดับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีระดับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีระดับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีระดับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (simple correlation)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ตัวพยากรณ์ (พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา) ที่ใช้พยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสถานศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้ค่าถดถอยอย่างง่าย (simple regression analysis) ;

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 กำหนดค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมโดยให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนพิจารณาถึงความเห็นและให้คะแนน แล้วนำคะแนนที่ได้มาแทนค่าในสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2538 : 117) ดังนี้

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) ซึ่งมีสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ , 2538 : 125) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าร้อยละ ให้หาค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สูตร (นิกา ศรีไพโรจน์ 2531 : 140)

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่รวม}}$$

2.2 ค่าเฉลี่ย (μ) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2538 : 73)

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	μ	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนข้อมูล

2.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2538 : 79) ดังนี้

$$\sigma = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	σ	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย โดยใช้สูตร (Kerlinger and Pedhazur

1973 : 36)

$$\rho^2 = \frac{SS_{reg}}{SS_t}$$

เมื่อ ρ^2	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย
SS_{reg}	แทน	ผลรวมของกำลังสอง (sum of squares) ของ Y ที่เกิดจากการถดถอย
SS_t	แทน	ผลรวมของกำลังสองของทั้งหมดของ Y (total sum of squares) $\sum Y^2$

2.5 สร้างสมการพยากรณ์เพื่อค้นหาการใช้พฤติกรรมผู้นำสำหรับเป็นตัวพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย มีสูตรสมการ (วินัย รังสีนนท์ 2535 : 161) ดังนี้

2.5.1 สมการถดถอยอย่างง่ายเส้นตรงในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = \beta_0 + \beta_1 x$$

เมื่อ \hat{Y}	แทน	ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในรูปคะแนนดิบ
β_0	แทน	เป็นค่าคงที่ที่คำนวณได้จากการแทนค่าตัวแปรตาม Y และตัวแปรอิสระ x ที่วัดได้
β_1	แทน	สัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยของส่วนย่อย
x	แทน	พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

2.5.1 สมการถดถอยอย่างง่ายเส้นตรงในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_y = \beta Z$$

เมื่อ Z_y	แทน	ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในรูปคะแนนมาตรฐาน
β	แทน	สัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยของส่วนย่อยคะแนนมาตรฐาน
Z	แทน	พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในรูปคะแนนมาตรฐาน